

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АКТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

**JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN**

2026

5

**Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi**

Bosh muharrir:

MADJIDOV I.U. – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

ERGASHOV Y.S. – f-m.f.d., professor.

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik (O'zbekiston)

Suleymanov R.X. – t.f.d., prof. (O'zbekiston)

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof. (O'zbekiston)

Musayev N.U. – t.f.d., prof. (O'zbekiston)

Urakov D.J. – t.f.d., prof. (O'zbekiston)

Xolikulov A.B. – t.f.d., prof. (O'zbekiston)

Zuyev A.S. – t.f.d., prof. (Rossiya)

Jesus Gil Fuensanta. – t.f.d., prof. (Ispaniya)

K.Yildirim. – t.f.d., prof. (Turkiya)

Muxamedova D.G. – psix.f.d., prof. (O'zbekiston)

Safayev N.S. – psix.f.d., prof. (O'zbekiston)

Rasulov A.I. – psix.f.d., prof. (O'zbekiston)

Tashimova F.S. – psix.f.d., prof. (Qozog'iston)

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof. (O'zbekiston)

Nishanova O.Dj. – f.f.d., prof. (O'zbekiston)

To'xtayev X.P. – f.f.d., prof. (O'zbekiston)

Sobirova U.F. – sots.f.d., prof. (O'zbekiston)

Xudaykulov H.J. – ped.fan.d., prof. (O'zbekiston)

Miroslav Ballay – PhD, prof. (Slovakiya)

Shirinoва R.X. – fil.f.d., professor. (O'zbekiston)

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof. (O'zbekiston)

Sadullayeva N.A. – fil.f.d., prof. (O'zbekiston)

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., prof. (O'zbekiston)

Markov A.V. – fil.f.d., prof. (Rossiya)

Boltaboyev H. – fil.f.d., prof. (O'zbekiston)

Abdurahmonova N.Z. – fil.f.d., prof. (O'zbekiston)

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., dots. (O'zbekiston)

Mas'ul kotib: **PARDAYEV Z.A.**

TOSHKENT – 2026

MUNDARIJA

Tarix

Aslonov I. XX asrning 60-80-yillarida O'zbekiston SSR qishloq xo'jaligi ahvoli: paxta monokulturasida va uning ijtimoiy-ekologik oqibatlarini	4
A'zamova M. Turon atamasi Xitoy manbalarida uchraydimi?.....	7
Isomiddinov M., Karimov S. Quvasoy hududida paleolit davriga oid manzilgohlarni o'rganish	10
Karimov Z. Temir davrida O'zbekiston hududi aholisining siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy sharoiti va etnik-madaniy munosabatlari	13
Qobulov E., Qobulov K. Amir Temur va temuriylar davrida Termiz va Chag'aniyon	16
Qodirov I. Qashqadaryoda xususiy mulkchilikning shakllanish jarayonlari	20
Oralov D. Birinchi jahon urushi yillarida asirga olingan askarlarning Turkistonda qishloq xo'jaligidagi faoliyati	22
Xamidov O. Boxtar satrapligi tarixini o'rganishda moddiy manbalarning o'rni (arxeologik yodgorliklar misolida)	25
Xudaybergenov H. Xorazm yog'och o'yakorligi: muzeylashtirish, saqlash va targ'ib etishning tarixiy-amaliy jihatlari (Ichankal'a muzeyi misolida).....	28
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abdullaeva N. Alpomish" dostonidagi ijtimoiy-axloqiy g'oyalarning zamonaviy ahamiyati.....	31
Abduraxmonov T. Bolalar sog'lomlashtirish oromgohlarini klassifikatsiyasi va boshqaruv turlari	34
Avilova X. B2 darajadagi talabalarning o'qish kompetensiyasini rivojlantirishda metakognitiv dominantlikka asoslangan autentik topshiriqlarning ahamiyati	38
Azimov T., Axmedova Sh. Dual ta'lim tizimida muhandislik grafikasi fanini nazariy va amaliy jihatlarni o'qitish metodikalari	41
Akbaraliyev T. Globallashuv sharoitida yoshlar ongiga bo'layotgan ma'naviy xatarlar va ularning oldini olish yo'llari.....	44
Allayarova Z., Samatova N. Theoretical foundations of ecotourism and cross-cultural communication	48
Amirullayeva B. Bo'lajak o'qituvchilar faoliyatida prognozlash ko'nikmalarini rivojlantirish	52
Axmadiyeva X. 10-11-sinf o'quvchilarining ingliz tilini o'rganish jarayonida "Hayotiy ko'nikmalar"ni hamkorlik texnologiyalari yordamida rivojlantirish.....	55
Axrороva U. Rahbar-kadrlarning soft-kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslari va strukturaviy modeli	58
Bazarbaeva G. "Qirq qiz" dostonida ayol-qizlarning qahramonlik obrazi va uning falsafiy talqini.....	62
Bakieva M. Инновационные подходы к обучению русскому языку в Узбекистане в современных условиях.....	65
Балтабаева Б. Методика формирования устной речи у учащихся начальных классов на основе вариативного подхода (на примере школ с каракалпакским языком обучения)	69
Baxrombekova S. Milliy qadriyatlar asosida ekologik ta'limni tashkil etishning didaktik shart-sharoitlari.....	72
Bekchanov S. Jamiyat ma'naviy hayotida modernizatsiya fenomeni: mohiyati va asosiy yo'nalishlari	75
Bozorova D. Mas'uliyatlik: pedagog kasbiy kamolotining ijtimoiy-psixologik omili	78
Boymurodov Z. O'zbekiston yoshlarining madaniy saviyasi: asosiy belgilar va xususiyatlar	82
Boyxonov Sh. Turkiyaning Markaziy Osiyodagi iqtisodiy-siyosiy ekspansiyasi va uning ustuvor yo'nalishlari.....	85
Boratov E. Yoshlarda adolat tuyg'usini shakllantirish – uchinchi renessans poydevorini yaratishning muhim omili	89
G'oyimov U. Kelajak pedagoglarini tayyorlashda fundirlash konsepsiyasining amaliyoti	91
Gulyamova I. Yoshlarda oilaparvarlik tuyg'usini rivojlantirishning psixologik mexanizmlari	94
Gulyamova S. Why blind teachers in Uzbekistan do not request accommodations: a qualitative insight.....	97
Dalimova G. O'simlik xomashyosini qayta ishlash asoslari kursini o'qitishda dorivor o'simliklar bo'yicha qisqa ma'lumotnoma yaratishning metodologik ahamiyati	100
Yekubova M. Zamonaviy raqamli transformatsiyalar sharoitida kommunikativ reallikning namoyon bo'lish shakllari	104
Eshimbetov M., Husanova D. Chiziqli tenglamalar sistemasini o'qitishda matematika, kimyo va iqtisodiyot fanlari integratsiyasi	107
Zohidova Y. Teleboshlovchining kommunikativ kompetentligi: verbal va noverbal muloqotning nazariy asoslari	110
Ibragimov M. Sharq mutafakkirlari qarashlarida jamiyat va davlat bilan muloqot konsepsiyasi	113
Ibrohimova Sh. Metakognitiv pedagogik tafakkur tushunchasining psixologik-pedagogik talqini	116
Исамова И. Современные векторы развития личностно-креативной компетенции студентов	119
Ismatullayeva D. Mutaxassislik fanlarini xorijiy tilda o'qitish: muammolar va metodik yondashuvlar	122
Karimova Sh. Autentik til muhitining leksik kompetensiya shakllanishiga ta'siri	125
Kodirov N. Axborot madaniyatini oshirishning zamonaviy texnologiyalari	128
Kuldosheva G. O'quvchilarning ingliz tili darslarida 4K kompetensiyalarini shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	131
Куньлин Л., Муртозаева М. Актуальные проблемы развития экологических и педагогических компетенций студентов в образовании XXI века.....	134
Qarshiyev N. Davlat boshqaruvini shakllantirishda siyosiy partiyalarning rolini oshirish muammolari	138
Мамадалева Т. Политическая агитация: возможности манипуляции и пределы воздействия	141
Mardiyeva Sh. Akademik prokratsinatsiya jarayoni talabalar faoliyatida yuzaga kelishining psixologik determinantlari	144
Meyliyev U. Globallashuv sharoitida yoshlarning mafkuraviy immunitetni mustahkamlash mexanizmlari	147
Mustafayev J. Ma'naviy meros tadqiqida sinergetik tafakkur va tabiiy intellect.....	150
Muxamedova F. Maktabgacha ta'lim tizimida raqamli va interaktiv texnologiyalarni qo'llashning nazariy hamda metodologik asoslari	153
Muxammadiyeva S. Minimal miya disfunksiyasi bo'lgan o'quvchilarda adaptatsiya jarayonini neyropedagogik metodlar orqali optimallashtirish.....	156
Nazarova Z. Ma'naviy-axloqiy identitet tushunchasining ilmiy-metodologik asoslari.....	160
Narkulova Sh. Sun'iy intellektning falsafiy tahlili	164
Nizamutdinova D. Zamonaviy jamiyatda talaba-yoshlarning ijtimoiy faolligi: psixologik tahlil	167
Norquziyeva Z. Bo'lajak xorijiy til o'qituvchilarida reflektiv kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari	170
Olimova A. Tarixiy-kartografik tahlil orqali talabalarining vizual-kognitiv kompetensiyasini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari	172
Ostonov J. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida raqamlashuv va milliy qadriyatlar uyg'unligi: falsafiy tahlil.....	175
Otaxonova S. Jadid ma'rifatparvari abdulla avloniy asarlarida salbiy xulq va tarbiya masalalari	178
Rajabov B. Harbiy xizmatchilarda ma'naviy-axloqiy fazilatlarini namoyon bo'lishini belgilaydigan g'oyaviy-falsafiy omillar.	182
Rajabov R. Oila qadriyatlarining o'smir psixikasiga ta'siri	185

Roziqov G. Bo'lajak muhandislarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik muammosi.....	187
Ruzimova D. Oilada barkamol avlodni tarbiyalashning pedagogik mexanizmlari.....	192
Saidnazarova T. O'zbekiston respublikasi xalq ta'limi tizimida boshlang'ich sinflarda texnologiya fanining pedagogik ahamiyati.....	195
Sayfuddinova Sh. An'anaviy va zamonaviy ijtimoiy muhitda gender qadriyatlarining o'zgarish dinamikasi.....	198
Suvanov K. Bo'lajak o'qituvchilarni hamkorlikda o'qitishda art-pedagogik texnologiyalardan foydalanishning pedagogik shart-sharoitlarini tashkil etish.....	201
Suyarov K. "Iqlim o'zgarishi va issiqxona effekti" mavzusida maktab o'quvchilarida tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish.....	204
Tadjiev D. Qishloq yoshlarining huquqiy madaniyatini rivojlantirishda ta'lim muassasalarining ijtimoiy-pedagogik roli	209
Tadjibayeva Sh. Zamonaviy ta'lim tizimida pedagogik mahoratning o'rni va ahamiyati	212
Temirova M. Talabalarga ertak tanlash ko'nikmasini shakllantirish metodlari	215
Turapova L. Xorijiy adabiyotni o'qitishda interaktiv tahlil metodlari.....	219
Turobjanov M. Milliy iqtisodiyotni "Yashillashtirish"da raqamli texnologiyalarning o'rni.....	222
To'xtayev N. O'zbek nikoh to'yi marosimlari: milliy urf-odatlar va hududiy xususiyatlar	225
Umirzakova O. Badiiy gimnastikachi qizlarning harakatlanish imkoniyatlarini kengaytirish (sport-sog'lomlashtirish guruhlari misolida)	228
Ummatqulova A. Tabiiy fanlarni o'qitish asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining atrof tabiiy muhitga oid ijobiy munosabatini shakllantirish.....	231
Farfiyev Y. Ichki ishlar organlari rahbarlarining shaxsiy sifatlarini tadqiqi.....	234
Xolbozorov Q. Kompyuterli matematik tizimlar asosida matematika va amaliy matematika fanlari mazmunini o'qitish metodikasi.....	238
Xolyigitova N. Yosh kadrlar karyerasini rivojlantirishda psixologik qo'llab-quvvatlash amaliyoti.....	241
Xolmatova N. O'zbek ta'limiy diskursida ijobiy yuzga ta'hdid soluvchi harakatlar	244
Xoshimova D. Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining mantiqiy fikrlashini oshirish imkoniyatlarini simulyator dasturlari asosida takomillashtirish	247
Xudaynazarov A. Talaba-yoshlarda faol fuqarolik kompetentsiyasini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari	251
Choriyeva M. Muhandis kadrlar tayyorlashning global tendentsiyalari metodologik yondashuvlari	254
Ergashev Y. Madaniy identitet va media-makon: shaxs, jamiyat va raqamli o'zlik masalalari	258

Filologiya

Abduraxmonova N., Abduraxmonova S. Bolalar nutqi korpusini yaratishning nazariy va metodologik asoslari.....	261
Avloyorova G. O'zbek va ingliz bolalar adabiyotida mistik obrazlarning ma'naviy-tarbiyaviy talqini (Xudoyberdi To'xtaboyev va Susan Hill asarlari qiyosida).....	265
Alixonova M. Asqar Mahkam ijodida tasavvuf timsollari va ramzlarning yangilanishi va irfoniy talqini	268
Amrullayeva M. Jahon tilshunosligida fe'l-atvor frazemalari tadqiqiga bag'ishlangan izlanishlar tavsifi	271
Anvarova Sh. O'zbek tilida ornitonim-leksemalarning semantik tahlili	274
Атаев У. Экзотическая лексика (экзотизмы) в системе заимствований: проблемы терминологии и классификации	277
Ahmedova M., To'raqulova M. Nazar Eshonqulning "Bepoyon osmon" hikoyasidagi ayol obrazining lingvomadaniy xususiyatlari	280
Bayjanova O. Diplomatik diskursning lingvopragmatik talqini: nazariy konsepsiyalar va zamonaviy yondashuvlar	283
Baratova H. Linguocultural aspects of the concept "food" in english and uzbek: a study of hypernym-hyponym relations.....	287
Berdiyeva O. Mediada samarali kolloborativ hamkorlikni yo'lga qo'yish usullari tahlili	290
Ibragimov Sh. Iqtisodiy teleko'rsatuvlarda boshlovchi mahorati masalalari	293
Qurbonova F. Ingliz va o'zbek tillarida maqsad hamda intilishni ifodalovchi frazeologizmlar	297
Maxsudova X. Sharq tilshunosligida terminologiya va metodologiya: an'ana va zamonaviy yondashuvlar	300
Maxmudova M. O'zbek tilida grammatik qisqarishlar va ularning o'rganilish tarixi.....	303
Mahmudova Sh. "O'tkan kunlar" romanida madaniy konnotatsiyalar talqini va dialektizmlar lingvopoetikasi	306
Mo'minova M. Suv komponentli birliklar tadqiqiga oid mulohazalar	310
Pulatova D. Raqamli diskurs tushunchasi va uning lingvopragmatik xususiyatlari	313
Raxmatova S. Qashqadaryo viloyati pressasining kontent va axborot tarqatish tizimi	316
Salomova G. Rasmiy va norasmiy kommunikatsiyada ingliz hamda o'zbek tillaridagi qisqartma so'zlarning uslubiy xususiyatlari	319
Samadova G. Turk hikoyalari va ulardagi folklor unsurlari tadqiqi.....	322
Sapayeva F. Mifologik lug'at til va madaniy paradigmaning integrativ ifodasi.....	325
Umarova M. Yevropa ma'rifatchiligi va jadid adabiyotining rivojlanish tendentsiyalari	328
Xazratqulova F. Plants and death: loss and grief as expressed through flowers in english literature (based on Shakespeare)....	331
Хамиджанов Х., Набиев Ш. Демон как герой трагического индивидуализма в философской системе Лермонтова.....	334
Xudayarova S. Ko'zi ojizlarda til o'zlashtirilishining neyrolingvistik mexanizmlari	337
Haydarova B. O'zbek tilshunosligida sport terminlari tadqiqi.....	340
Egamberdiyeva X. Tarjimada ekvivalentlik: muammolar va yechimlar	342
Elov B., Xusainova Z. Tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) sohasining shakllanishi va rivojlanish bosqichlar	345
Eshbekov T. Badiiy asarda muallif va qahramon ruhi uyg'unligi "O'tkan kunlar" va "Yaldo kechasi" ro'monlari misolida	349